

Správa o činnosti Slovenskej botanickej spoločnosti v roku 2014

Slovenská botanická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied (ďalej len Spoločnosť alebo SBS) v roku 2014 naďalej pracovala ako občianske združenie pri SAV a s nezmenenou štruktúrou. Centrum mala v Bratislave a popri ňom pôsobila v troch pobočkách: v Nitre, vo Zvolene a v Košiciach. Súčasťou Spoločnosti bolo 5 sekcií (algologická, dendrologická, fyziologická, pre výskum synantropnej flóry a vegetácie, systematickej botaniky a geobotaniky), 2 odborné skupiny (lichenologická, populačnej biológie rastlín) a 5 komisií (edičná, pre nomenklatúru domácich rastlín, pre nomenklatúru cudzokrajných rastlín, pre ochranu prírody, pre prácu s mládežou a pedagogická). 15. 12. 2014 nastala zmena vo vedení odbornej lichenologickej skupiny, kde na poste predsedníčky doterajšiu vedúcu Mgr. Annu Guttovú, PhD. vystriedala Mgr. Alica Košuthová, PhD.

Hlavný výbor SBS zasadal počas roka raz. V roku 2014 bolo do Spoločnosti prijatých 7 nových členov, 3 členovia ukončili členstvo na vlastnú žiadosť, 1 zomrel a 9-tím členské v Spoločnosti zaniklo podľa čl. 12, odst. 1b stanov (prehľad mien pozri nižšie). Stav členskej základne k 1. 1. 2015 tak bol 397 členov. Z tohto počtu bolo: 53 členov mimoriadnych (z toho 45 študentov, vrátane interných doktorandov), 268 riadnych, 39 zaslúžilých a 37 čestných.

Valné zhromaždenie

Valné zhromaždenie SBS sa konalo v jesennom termíne, na úvod Zjazdu SBS, dňa 8. 9. 2014 v priestoroch Botanickej záhrady UPJŠ v Košiciach za účasti 34 prítomných. V úvode zhromaždenia mal prednášku Ing. Benjamín Jarčuška, PhD., ktorý bol navrhovaný na Cenu P. Sillingera za publikačnú činnosť v roku 2013. Prednáška mala názov: *Buk lesný (Fagus sylvatica) – vek zmladenia a jeho výškový rast; prostredie a nekróza kôry*.

V ďalšom priebehu valné zhromaždenie:

1. schválilo správu o činnosti a hospodárení SBS za rok 2013 a plán činnosti na rok 2014 spolu s rozpočtom na tento rok; predseda Spoločnosti sa v mene Hlavného výboru SBS ospravedlnil prítomným, že na rok 2014 sa nepodarilo zapísať Spoločnosť medzi poberateľov 2% dane a sľúbil vykonať na ďalší rok nápravu, nakoľko je to pre Spoločnosť dôležitý zdroj príjmov;

2. vzalo na vedomie správu revíznej komisie za rok 2013;

3. udelilo nasledovné ceny a vyznamenania:

– titul *Čestný člen*: (1) RNDr. Ivanovi Jarolímkovi, CSc. a (2) RNDr. Jánovi Klimentovi, CSc., za ich prínos pre rozvoj SBS a botaniky na Slovensku;

- *Holubyho pamätnú medailu*: (3) Prof. dr. hab. Lubomire Burchardt, za podporu spolupráce slovenských a poľských algológov;
- titul *Zaslúžilý člen*: (4) prof. RNDr. Pavlovi Mártonfimu, PhD. a (5) RNDr. Vladimírovi Migrovi, za ich prínos pre rozvoj Spoločnosti a botaniky na Slovensku;
- *Cenu P. Sillingera*: (6) Ing. Benjamínovi Jarčuškovi, PhD., za súbor publikácií vydaných v roku 2013.

Diskusia v závere Valného zhromaždenia bola venovaná najmä otázkam zapojenia do činnosti Spoločnosti väčšieho počtu záujemcov o botaniku a to najmä z radov mládeže a amatérov.

Zjazd Slovenskej botanickej spoločnosti

Jubilejný 10. Zjazd SBS sa konal v dňoch 8.–11. 9. 2014 v Košiciach, v areáli Botanickéj záhrady UPJŠ, na jeho organizácii sa okrem Spoločnosti podieľali aj Katedra botaniky ÚBEV PF UPJŠ v Košiciach, Botanická záhrada UPJŠ v Košiciach a Občianske združenie Prírodovedec. Prvý deň Zjazdu bol venovaný Valnému zhromaždeniu Spoločnosti a slávnostnej večeri. Druhý a tretí deň rokovania sa v predpoludňajších hodinách konali prednášky a v popoludňajších postupne prehliadka areálu Botanickéj záhrady v Košiciach, prezentácie posterov, prehliadka historického centra Košíc a exkurzia na Turniansky hradný vrch v Slovenskom krase. V posledný deň bola predpoludňím na programe exkurzia na PR Dunitová skalka a PR Salvátorké lúky. Zjazdu sa zúčastnilo približne 40 záujemcov, okrem Slovenska aj z Českej republiky, Maďarska a Talianska. na Zjazde odznelo 23 referátov. Ako čestný hosť vystúpil s prednáškou predseda Českej botanickej spoločnosti doc. Lubomír Hrouda. Pozdravy Zjazdu zaslali aj bývalí predsedovia Spoločnosti dr. Oľga Erdelská a prof. František Hindák, ktorí sa na ňom osobne nemohli zúčastniť.

Domáce podujatia s medzinárodnou účasťou

Algologická sekcia SBS pripravila v spolupráci so Slovenskou limnologickou spoločnosťou pri SAV tradičné *Jarné a Jesenné algologicko-limnologické semináre*, ktoré sa konali v Bratislave na BÚ SAV aj so zahraničnou účasťou. Jarný seminár sa konal 22. 4. 2014. Odznelo na ňom 8 referátov za celkovej účasti 10 poslucháčov, z toho 1 z Českej republiky. Jesenný seminár sa uskutočnil 4. 12. 2014. Odznelo na ňom 5 prednášok za účasti 15 poslucháčov, z toho 1 z Francúzska.

Fyziologická sekcia SBS zorganizovala na Katedre fyziológie rastlín PriF UK v Bratislave v priebehu roka 2014 nasledujúcich päť prednášok zahraničných hostí. (1) Assoc. Prof. Wenke Johohansen, PhD. (Hedmark Univ. College, Hamar, Norway): *3D plant growth: the DEK 1 protein and beyond* (20. 3. 2014); (2) Mgr. Roman Kouřil, PhD. (CR Haná BZV, Palackého Univerzita, Olomouc): *Aplikace „single particles“ elektronové mikroskopie ve studiu struktury fotosyntetických a respiračních membránových proteinů* (2. 4. 2014); (3) Prof. Dr. Rainer Schulin (ETH Zürich, Inst. Terrestrial Ecosys., Switzerland): *Antimony in shooting range soil – an environmental problem in Switzerland* (1. 10. 2014); (4) Prof. RNDr. Petr Ilík, PhD. (CR Haná BZV, Palackého Univerzita, Olomouc): *Biofotony – indikátor oxidativního poškození rostlin* (22. 10. 2014); (5) Prof. Dr. Michel Mench (INRA, Bordeaux, France): *From phytoremediation to phytomanagement of trace element-contaminated soils* (16. 12. 2014). Účast' na prednáškach bola opäť vysoká – od 20 do 74 poslucháčov.

Botanický ústav SAV (ďalej len BÚ SAV) a Fyziologická sekcia SBS zorganizovali 17. 9. 2014 na BÚ SAV v Bratislave vedecký seminár venovaný poprednej osobnosti česko-slovenskej fyziológie rastlín RNDr. Márii Luxovej, DrSc. (1924–2000) pri príležitosti jej nedožitých 90-tych narodenín. Seminára sa zúčastnilo 50 poslucháčov zo Slovenska a Českej republiky a odznelo na ňom 9 referátov.

Domáce podujatia

Jarný prednáškový cyklus prebiehal v mesiacoch marec až máj 2014. Počas neho sa uskutočnilo okrem vyššie spomenutých zahraničných prednášok aj 10 prednášok od domácich autorov (po tri v Bratislave, v Nitre a vo Zvolene a jedna v Košiciach). *Jesenný prednáškový cyklus* prebiehal od októbra 2014 do januára 2015 a odznelo na ňom 8 domácich prednášok (1 v Bratislave, dve v Nitre, tri vo Zvolene a dve v Košiciach).

V roku 2014 sa konalo okrem uvedených osobitných prednášok aj viacero seminárov venovaných rôznorodým témam. Východoslovenská pobočka SBS v spolupráci so ŠOP SR, Regionálnym centrom ochrany prírody v Prešove zorganizovala 20. 3. 2014 *XVIII. pracovné stretnutie botanikov múzeí, vysokých škôl, botanických záhrad a štátnej ochrany prírody*, za účasti 8 hostí.

Stredoslovenská pobočka v spolupráci s Katedrou fytológie Lesníckej fakulty TU vo Zvolene zorganizovala v dňoch 20.–21. 5. 2014 vo Zvolene *Spomienkovú konferenciu k 100. výročiu narodenia doc. RNDr. Jána Futáka, CSc.* Konferencia mala pestrý program a k jej zdarnému priebehu

sa okrem organizačného výboru pričínilo aj 47 účastníkov, vrátane príbuzných doc. Futáka z rodiny Futákovvej a Kamiačovej. V prvý deň podujatia odznelo vo dvoch prednáškových blokoch spolu 15 referátov. Druhý deň podujatia bol venovaný terénnej botanickej exkurzii do NPR Boky pri Zvolene, slávnostnému obedu, návšteve rodného domu J. Futáka v obci Turová a pietnej spomienke pri hrobe J. Futáka. Popoludní bolo podujatie ukončené svätou omšou v rímskokatolíckom kostole v Turovej. Ing. Juraj Kamiač, synovec doc. Futáka, venoval do archívu SBS okrem fotografií aj videonahrávky z konferencie. na sekreteriáte SBS sú tieto k dispozícii záujemcom.

Pracovná skupina populačnej biológie rastlín SBS pri príležitosti 25. výročia založenia pracovnej skupiny zorganizovala v dňoch 16.–17. 10. 2014 *XI. Konferenciu populačnej biológie rastlín*. Konala sa na Katedre ekológie FEŠRR SPU v Nitre.

Lichenologická pracovná skupina *Cladonia* pripravila pre svojich sympatizantov v rámci podujatia „Ukončenie lichenologického roka – *Vindemia lichenologica*“ opäť seminár o témach, ktoré riešil lichenologický tím BÚ SAV v roku 2014. Seminár sa konal 29. 10. 2014 na BÚ SAV.

Program akcií SBS konaných v Bratislave sa aj v minulom roku ukončil na BÚ SAV, kde Sekcia systematickej botaniky a geobotaniky zorganizovala 10. 12. 2014 už 14. ročník informačno-spoločenského podujatia *Kuriózne zbery, nové nálezy a iné novinky z flóry Slovenska alebo poznatky zo zahraničných ciest*. Zúčastnilo sa na ňom 25 poslucháčov, ktorí si vypočuli 6 referátov. Akcia s tradičnou predvianočnou a sviatočnou náladou mala opäť veľmi priaznivú odozvu a niesla sa v znamení živej diskusie medzi účastníkmi.

Účast' na zahraničných podujatiach

Členovia Algologickej sekcie prezentovali výsledky svojho výskumu na 55. pracovnej konferencii Českej algologickej spoločnosti v Rožmberku v dňoch 15.–17. 9. 2014.

Exkurzie

V roku 2014 sa konali 3 májové a dve októbrové exkurzie. Prvá z májových bola organizovaná Západoslovenskou pobočkou 5. 5. 2014 s názvom *Botanická exkurzia na vrch Dobrica pri Mochovciach*. Viedol ju Ing. P. Eliáš, PhD., ktorý sprevádzal 8 účastníkov.

O deň neskôr Lichenologická pracovná skupina *Cladonia* zorganizovala 6. 5. 2014 v rámci podujatia „Otvorenie lichenologického roka – *Apertio*

anni lichenologici“ *Lichenologickú exkurziu na Klapy (Javorníky)*. Viedla ju Mgr. A. Guttová, PhD.

Východoslovenská pobočka smerovala pod vedením Mgr. M. Dudáša 17. 5. 2014 svoju *Exkurziu do NPR Kašvár (Streda nad Bodrogom)*, na ktorej boli prítomní 3 účastníci.

Západoslovenská pobočka pripravila exkurziu aj na jeseň, dňa 8. 10. 2014, zameranú na poznávanie flóry pieskových dún pri obci Imeľ. Viedol ju Ing. P. Eliáš, PhD. a floristike sa prišlo podučiť 8 účastníkov.

Exkurzný program zakončila 16. 10. 2014 Sekcia pre výskum synantropnej flóry a vegetácie, ktorá spolu so Západoslovenskou pobočkou zorganizovala exkurziu s názvom *Floristické zaujímavosti riečneho prístavu v Bratislave 2*. Akcia bola zameraná na sledovanie synantropnej flóry a vegetácie v dunajskom prístave v Bratislave. Zúčastnilo sa jej 28 účastníkov. Odborný výklad zabezpečili RNDr. M. Zaliberová, CSc. a Ing. P. Eliáš, PhD.

Edičná činnosť

V roku 2014 vyšiel 36. ročník časopisu *Bulletin Slovenskej botanickej spoločnosti*, rozdelený do dvoch čísiel 36/1 a 36/2, s celkovým rozsahom 289 strán. Okrem informácií zo života Spoločnosti obsahuje 20 odborných článkov, viaceré krátkych správ, vrátane nekrológov, životných jubileí, recenzií a informácií o nových floristických a fytocenologických nálezochoch.

Ako Supplement Bulletinu SBS vyšiel dlho očakávaný Zborník výsledkov 48. Floristického kurzu SBS a ČBS konaného v dňoch 5.–11. 7. 2009 v Trebišove. Zborník s názvom *Flóra okolia Trebišova*, ktorého editorom je Pavol Mártonfi, obdržali zdarma účastníci floristického kurzu a ďalší záujemcovia si ho môžu spolu s ďalšími publikáciami (pozri www.sbs.sav.sk/publications.html) zakúpiť na sekretariáte SBS.

V roku 2014 boli distribuované spolu s Bulletinom SBS aj dva tradičné *Informačné materiály SBS 1/2014 a 2/2014*, obsahujúce okrem kalendára prednášok a iných podujatí aj informácie o zaujímavých publikáciách.

Spolupráca s inými spoločnosťami

Zástupcovia SBS sa aj v roku 2014 spolupodieľali na celoslovenskej súťaži *Liečivé rastliny*, ktorá je určená pre žiakov základných škôl a osemročných gymnázií. 19. ročník súťaže okrem SBS pripravili Environmentálna poradňa Studnička, Slovenské národné múzeum – Prírodovedné múzeum v Bratislave a Farmaceutická fakulta UK. Vyhlasovateľom súťaže je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. Súťaž prebiehala v troch kolách – prvé (teoretické)

a druhé (praktické) boli korešpondenčné a tretie kolo sa uskutočnilo v Krupine 13.–15. 6. 2014. Celkovo sa súťaže zúčastnilo 416 žiakov z 37 základných škôl a gymnázií. Viac informácií o súťaži je na stránke: www.studnicka.sk/pages/sutaze-pre-deti/liecive-rastliny.php.

Algologická sekcia spolupracovala so Slovenskou limnologickou spoločnosťou pri SAV, Českou botanicou spoločnosťou a Českou algologickou spoločnosťou.

Lichenologická pracovná skupina pokračovala v spolupráci s bryo-lichenologickou sekciou Českej botanickej spoločnosti.

Fyziologická sekcia SBS bola aj v uplynulom roku aktívnym členom FESPB (The Federation of European Societies of Plant Biology).

Personálie

Noví členovia SBS prijatí v roku 2014

Riadni členovia:

RNDr. Jana Hrabovcová, dôchodkyňa, Bratislava,

RNDr. Ján Jahn, PhD., odborný asistent (učiteľ), Katedra ekológie a environmentalistiky FPV UKF, Nitra.

Mimoriadni členovia:

Mgr. Kateřina Bubíková, interná doktorandka, BÚ SAV, Bratislava,

Bc. Patrícia Ďurčanová, študentka, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra,

Mgr. Silvia Chasníková, interná doktorandka, Ústav krajinskej ekológie SAV, Bratislava,

Mgr. Jozef Suja, interný doktorand, Katedra biológie a ekológie FPV UMB, Banská Bystrica,

Mgr. Ľuboš Vadel, interný doktorand, Katedra ekológie a environmentalistiky FPV UKF, Nitra.

Povinnosťou študujúcich mimoriadnych členov je po skončení štúdií oznámiť túto skutočnosť na sekretariát SBS.

Členstvo v SBS v r. 2014 ukončili:

Mgr. Erik Kerekeš, doc. RNDr. Eva Majzlanová, CSc., RNDr. Klára Repčáková.

V roku 2014 sa SBS navždy rozlúčila s:

RNDr. Štepán Husák, CSc.

Češ' jeho pamiatke!

Členstvo v SBS v r. 2014 zaniklo:

Prof. RNDr. Milan Bobák, DrSc., Mgr. Elena Hrtánková, Mgr. Viera Kilmajerová, RNDr. Jana Koperdáková, Ing. Pavol Polák, Ing. Natália Rajtarová, prof. RNDr. Milena Rychnovská, DrSc., RNDr. Anatólia Špániková, CSc., RNDr. Anna Vlčáková.

Jubileá

V roku 2015 si pripomíname životné jubileá týchto členov SBS:

RNDr. Viera Banášová, CSc. (12. 11. 1945), RNDr. Milada Čiamporová, CSc. (6. 12. 1945), RNDr. Anna Dobošová (rod. Hallonová) (23. 4. 1955), RNDr. Eva Fajmonová, CSc. (22. 8. 1935), Jiří Hadinec (24. 9. 1955), doc. RNDr. Lubomír Hrouda, CSc. (8. 12. 1945), RNDr. Pavol Chromý (10. 2. 1955), Mgr. Natália Jegorovová (18. 5. 1955), Ing. Juraj Labanc, CSc. (31. 1. 1935), RNDr. Pavel Lizoň, CSc. (2. 10. 1945), doc. Ing. Ivan Lukáčik, CSc. (16. 6. 1955), Ing. Anna Macková, CSc. (6. 6. 1945), RNDr. Ivan Pišút, DrSc. (13. 3. 1935), RNDr. Anna Preťová, CSc. (7. 5. 1945), RNDr. Eva Sitášová, PhD. (5. 9. 1955), Mgr. Elena Smetanová (6. 8. 1955), Ing. Jozef Školek, CSc. (25. 12. 1945), RNDr. Rudolf Šoltés, CSc. (8. 4. 1945), RNDr. Elena Štefková (9. 4. 1955), Ing. Ján Terray (10. 2. 1935), RNDr. Mária Tulenková, PhD. (4. 7. 1955), RNDr. Ingrid Turisová, PhD. (3. 12. 1965), prof. Ing. Ivan Vološčuk, DrSc. (21. 1. 1935), RNDr. Marica Zaliberová, CSc. (29. 10. 1945), Mgr. Elena Zlatošová (6. 2. 1955).

Jubilantom srdečne blahoželáme!

Pod'akovanie

Hlavný výbor SBS ďakuje Predsedníctvu SAV za finančnú dotáciu na chod Spoločnosti a vydanie vyššie uvedených publikácií, ktoré sú o. i. uložené v archívoch SBS aj SAV.

Ďakujeme taktiež všetkým funkcionárom i členom SBS, ktorí organizačne, odborne alebo svojou účasťou prispeli k uskutočneniu podujatí organizovaných Spoločnosťou. Pod'akovanie patrí taktiež členom redakčnej rady Bulletinu SBS ako aj výkonným redaktorkám časopisu za ich svedomitú prácu pri príprave publikácií SBS.

PAVOL MEREĎA jun.
vedecký tajomník SBS